

**A BALASSAGYARMATI
KÖZPONTI ÓVODA
HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA
2010.**

- A nevelési programot benyújtja az intézmény vezetője és az óvodák nevelőtestülete.

Tartalom

Az óvoda adatai:	4
Az óvoda neve, székhelye	4
Az óvoda alapítója	4
Az alapító okirat száma	4
Tagintézmények neve, címe	4
BEVEZETŐ	5
1. Helyzetkép az óvodáról	6
2. Óvodaképünk, gyermekképünk	7
Óvodai nevelésünk célja.....	8
Óvodai nevelésünk speciális célja	8
3. Óvodai nevelésünk feladatai	9
3.1.Óvodánk általános feladatai	9
3.1.1. Egészséges életmód kialakítása:	9
3.1.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:	10
3.1.3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:	11
3.2. Óvodánk speciális feladatai	12
3.2.1. Szlovák kétnyelvű nemzetiségi óvodai nevelés:.....	12
3.2.2. Cigány kisebbségi kulturális óvodai nevelés magyar nyelven:.....	12
3.2.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodában történő integrált nevelése	13
3.2.4. Gyógytestnevelés.....	14
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	14
4.1. Az óvoda személyi feltételei	14
4.2. Az óvoda tárgyi feltételei.....	15
4.3 Az óvodai élet megszervezése.....	15
4.3.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	16
A gyermekvédelmi munkánk alapelvei.....	17
Gyermekvédelmi munkánk célja	17
Feladataink	17
Kapcsolattartásaink.....	17
4.3.2. Intézményünk kapcsolatrendszere.....	18
Az óvoda és a család.....	18
Az együttműködés elvei	18
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei ..	18
Feladatunk	19
Óvoda és a bölcsőde	19
Óvoda és az iskolák kapcsolata	19
Az óvoda és a közművelődési intézmények	19
Az óvoda egyéb kapcsolatai	20
A fenntartóval	20
Egészségügyi szakszolgálattal:	20
Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal, gyermekotthonokkal:	20
Szakmai szervezetekkel:	20
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	21
6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén	25

7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja.....	26
8. Az óvodánk írásos dokumentumai:	26
9. A gyermek fejlődésének nyomon követése:.....	27
10. Záró rendelkezések	28
A program gondozása	28
A nevelési program nyilvánossága:.....	28
Érvényességi nyilatkozat	29
Legitimációs záradék	30
MELLÉKLET	31
A nevelési program végrehajtásához szükséges a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	32
Függelék	35
1. Nyitnikék tagóvoda sajátos arculata	
2. Meseerdő és Ipolyszögi tagóvodák sajátos arculata	
3. Központi Óvoda székhelyintézményének sajátos arculata	
4. Cseperedő tagóvoda sajátos arculata	
5. Játékvár tagóvoda sajátos arculata	
6. Patvarci tagóvoda sajátos arculata	

Az óvoda adatai:

Az óvoda neve, székhelye

KÖZPONTI ÓVODA

Vezetője: Pálincás Zoltánné

Cím: 2660 Balassagyarmat Deák F. u.19.

Tel/fax: 35/ 300-122

e-mail cím: postmaster@kozpontiovoda.t-online.hu

Az óvoda alapítója

Balassagyarmat Város Önkormányzata

Cím: 2660 Balassagyarmat Rákóczi u. 12.

Tel:35/505-900

Az alapító okirat száma

78/2005. (V.05.)

Tagintézmények neve, címe

1. Nyitnikék Tagóvoda
Balassagyarmat 2660 Móricz Zs. u. 2-4.
Tel/ fax:35/301-153
e-mail címe: nyitnikek@freemail.hu
2. Meseerdő Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Szondi u. 14.
Tel/fax: 35/301-105
e-mail címe: meseerdoovoda@freemail.hu
3. Cseperedő Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Kóvári út 1.
Tel/fax: 35/300-199
e-mail címe: cseperedoovoda@freemail.hu
4. Játékvár Tagóvoda
2660 Balassagyarmat Nyírjesi u. 12.
Tel/fax: 35/300-670
e-mail címe: jatekvar@freemail.hu
5. Ipolyszögi Tagóvoda
2660 Ipolyszög Ipolyszögi út 2.
Tel/fax: 35/301-375
e-mail címe: ipolyszog.ovoda@freemail.hu
6. Patvarci Tagóvoda
2668 Patvarc Gyarmati u.32.
Tel/fax: 35/ 302-102
e-mail címe: ovodapatvarc@freemail.hu

BEVEZETŐ

A balassagyarmati Központi Óvoda és tagóvodáinak közös keretbe foglalt Helyi Nevelési Programja 2008.március 01-jén készült el, melyet a képviselő testület 1/2008 (OISMB) határozati számon fogadott el.

Helyi Nevelési Programunk jelenlegi módosítását szükségessé tette:

- Balassagyarmat Város Önkormányzata Pedagógiai Innováció a Kompetencia Fejlesztésért Balassagyarmat Oktatási intézményeiben TÁMOP 3.1.4-08/2/2009-0109 számú pályázatával 4 intézményünkben bevezetésre került a 2009/2010-es nevelési évtől a Kompetencia alapú óvodai nevelési program. Ez meghatározza a következő 5 évben intézményünk nevelési gyakorlatát.
- A 137/1996. (VIII.28.) kormányrendelet 2009. évi Országos Nevelési Alapprogram módosítása

1. Helyzetkép az óvodáról

Városunk Nógrád Megye északi részén helyezkedik el, gyönyörű hegyes- dombos természeti környezetben az Ipoly folyó partján, a Szlovák- Magyar határ mentén. E gyönyörű természeti környezet sok lehetőséget nyújt gyermekeink számára, hogy minden évszakban gazdag tapasztalatgyűjtő programokat, kirándulásokat, sétákat biztosíthassunk részükre. Balassagyarmat Város Képviselő testülete 78/2005.(V.5) sz. határozatában 2005.07.01.től Központi Óvodát alapított. Székhelyintézményként a Deák út 19. sz. alatt működő Óvodát jelölte ki. Így Balassagyarmaton 1 Központi Óvoda alakult, melyhez 4 tagóvoda tartozott. Az Ipolyszögi Tagóvoda 2005.07.01-jéig a Meseerdő Óvoda tagintézményeként működött, majd a Központi Óvoda tagóvodája lett. Ipolyszög település leválásával 2006. 12.01.től (39/2006.(XI.20) sz. határozat alapján) intézményi társulásban látjuk el nevelési feladatainkat. Társulásunk 2007.08.01-jétől bővült a Patvarci Tagóvodánkkal (41/2007.(VI.27) sz. határozat alapján). Társulásunk a Balassagyarmat, Ipolyszög és Patvarc Óvodai Nevelési Intézményi Társulás nevet viseli. Jelenleg a Központi Óvodához hat Tagóvoda tartozik, melyet a három település önkormányzata intézmény fenntartói társulásban működtet. Az intézmény alapítója és felügyeleti szerve Balassagyarmat Város Önkormányzata

Ipolyszög község óvodájában magyar nyelvű etnikai cigány kulturális nevelést, 2007. szeptember. 1-jétől Patvarci tagóvodánkban kétnyelvű szlovák nemzetiségi kisebbségi óvodai nevelést folytatunk.

Intézményeink feltételrendszere alkalmas arra, hogy a helyi igényeknek megfelelően fogadni tudjuk a 3-7-8 éves korú gyermeket. Jelenleg 25 gyermekcsoportot, óvodánként változó homogén és vegyes szervezéssel működtetünk.

Óvodáink nagy részben megfelelő épületekkel, komforttal, esztétikus külső- és belső környezettel fogadják a különféle szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekeket.

Az óvodák sajátosságai megjelennek a speciális feladataink között és a függelékbe helyezett kidolgozott tevékenységi tartalmak között is. Ezáltal is igyekeztünk a tagóvodák szakmai önállóságát, nevelési elképzeléseit megtartani.

2. Óvodaképünk, gyermekképünk

Nevelőtestületünk saját nevelési programot készített, melyet az alábbi elveinkre építettünk:

- A családi nevelés elsőbbségét elismerve, azt kiegészítve a gyermekek érdekeit mindenekelőtt szem előtt tartva, kiegyensúlyozott, nyugodt légkörben az optimális feltételeket biztosítva neveljük a gyermekeket.
- Biztosítjuk a minőségi, korszerű nevelést, az egyenlő esélyek feltételeit.
- A befogadó nevelésünk legtagabb értelmezése összhangban van az egyenlő hozzáférés elvével, a multi- és interkulturális nevelés szemléletével.
- Családias, biztonságot nyújtó pedagógiai környezet kialakítása a célunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak és a szülők, gyermekek számára egyaránt.
- A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, az életkori sajátosságait, testi, lelki szükségleteit figyelembe véve. Minden alkalmazott pedagógiai intézkedésünk a gyermek személyiségéhez igazodik.
- A szabad játékot a tevékenységek sorában elsődlegesnek, és semmi mással nem helyettesíthetőnek tekintjük, mely a személyiség fejlesztésének színtere, és a szabad játék maradéktalan biztosítására törekszünk.
- Az érzelmi alapokon nyugvó, gyermekközpontú óvodai élet biztosításával, szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, tiszteletben tartását, a diszkrimináció tilalmának érvényesítését.
- A családokkal való korrekt együttműködésre, az együttműködési formák bővítési lehetőségeinek keresésére törekszünk.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók nevelésével foglalkozó két tagintézményünkben- az óvodai nevelés keretében biztosítjuk a kisebbségi önzonosság megőrzését, a nemzeti hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését.
- Biztosítjuk az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, elősegítve ezzel közösségbe való beilleszkedésüket. A sajátos nevelési igényű gyermek joga, hogy a különbözőségét természetességgel elfogadó, fejlettségéhez alkalmazkodó fejlesztő pedagógiai környezetben fejlődjön.
- Nevelésünket tehát úgy határozhatjuk meg, mint a gyermek kompetenciájának és kompetenciaigényének pozitív értékek mentén történő gazdagítását, mely biztosítja a gyermekek sajátos igényeinek figyelembevételét, képességeik, készségeik kibontakoztatását.
- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyiségük teljes kibontakozásának támogatásával majdan az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítését igyekszünk megvalósítani.
- Különös figyelemmel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, mert a pedagógiai támogatás segítséget jelent számukra, hátrányaik kompenzálásában.
- A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze a játék, a közösen végzett tevékenységek és önként vállalt feladatok, melyek során értékek, normák, szabályok alakulnak ki, erősít a pozitív énképet, önfegyelmet, önállóságot.
- Környezettudatos viselkedés megalapozását, fejlesztését támogató pedagógiai környezetet biztosítunk.

Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja: A családi nevelést kiegészítve, segítsük a különböző szociális háttérrel rendelkező 3-8 éves korú gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus, fejlődését, az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembevételével, ahol a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermek és a gyermekek szülei is megkapják azt a pedagógiai támogatást, mely az iskolai tanulás sikeres kezdését eredményezi.

Gyermekeink részére széles utat biztosítunk a fejlődéshez differenciált fejlesztéssel, fejlődésük személyre szabott segítségével, tehetséggondozással.

Óvodai nevelésünk speciális célja

Óvodai nevelésünk célrendszerének sajátos elemeit meghatározzák az óvodák, a települések, településrészek sajátos jellemzői, a szűkebb környezet elvárásai, s az óvodapedagógusok által felvállalt többletfeladatok.

Speciális célként fogalmazódnak meg a következők:

- Valamennyi beszédhibával küzdő gyermek részesüljön logopédiai ellátásban, legalább 5 éves kortól. Logopédiai ellátásnál különös figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátására.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai fejlesztő programba való bekapcsolása amennyiben létszámuk eléri a törvényben meghatározottat.
- Óvodáinkban a személyi és tárgyi feltételeknek megfelelően fogadjuk az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyerekeket, akik kis segítséggel önállósra képesek, alkalmasak a közösségi életre. A szakszolgálattal kölcsönösen a gyermekek fejlesztését szolgáló további együttműködési módokat keressük. A sajátos nevelési igényű gyermekeknek biztosítjuk a szakértői véleményben előírt fejlesztést, melyet gyógypedagógus irányításával egyéni fejlesztési terv szerint végzünk
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekekben alakuljon ki a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő, az adott településre jellemző hagyományok és szokások ápolásával a nemzetiségi, kisebbségi identitástudat.

Az óvodai fejlesztő program működtetése során a következő célokat tűzzük ki:

- eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek együttfejlesztése, együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.
- Az esélyegyenlőtlenség csökkentése, melyet a kommunikáció és a szocializáció fejlesztésével, erősítésével végzünk.
- Tiszteletben tartjuk a fejlesztésben határt szabó gyermeki adottságokat, a képességek fejlesztésébe bevonjuk a szülői környezetet.

Gyermekképünk

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle” (Varga Domokos)

Az óvodás gyermek felnőttektől függő, érzékeny, fejlődésben lévő személyiség, önálló individuum, egyénenként változó testi-lelki szükségletekkel.

Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünk változatos, élmény gazdag, közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló tevékenységekkel, támogató környezet biztosításával segíti elő a gyermeki személyiség sokoldalú fejlődését. Nevelésünkben érvényesítjük az innovatív pedagógiai törekvéseket.

Célunk olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, szülőföldjükhöz kötődnek, a környezetükben jól tájékozódnak, érdeklődők, befogadók, alkalmasak az iskolai életre, a társadalomba beilleszkedni képesek.

3. Óvodai nevelésünk feladatai

3.1. Óvodánk általános feladatai

Az egészséges és biztonságos óvodai környezet megteremtése, amelyben feladatunk a gyermekek egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek maximális kielégítése, ezen belül:

3.1.1. Egészséges életmód kialakítása:

A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük, edzettségük elősegítése, a gyermek személyes belső környezetének testi, lelki szociális egészségének gondozása.

A környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a gondozás biztosítása.

A helyes testápolás, egészségmegőrzés és a kulturált étkezési szokások kialakítása.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigény kielégítése a szabad mozgás és a mozgás - pihenés egyensúlyának biztosításával. Mindennapi mozgási lehetőség kialakítása.

Az egészséges, biztonságos óvodai környezet/megfelelő bútorzat és eszközrendszer/megteremtése.

Különös odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére, kulturált testápolásra, betegségek megelőzésére.

A szociálisan hátrányos környezetből érkező gyermekeknél az óvodai szokások bevezetését fokozatosan, utánzásos helyzetekben alakítjuk ki.

Feladataink részletes kidolgozása évente a csoportnaplókban szerepelnek a nevelési, fejlesztési célok fejezetben.

3.1.2. Érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

A stabil, érzelmi biztonságot jelentő befogadó légkör megteremtése a **megszokott szocializációs térből (családból) kimozduló, fejlődő személyiség számára.**

Inkluzív óvodai gyakorlatunkban a gyermek befogadását előkészítő, a családdal szoros együttműködést kialakító befogadás biztosítása.

Az élménygazdag mindennapok megteremtésével segítjük gyermekeinknél az együttérzés, segítőkészség, egymásra figyelés, mások iránti tisztelet és szeretet érzésének kialakulását, valamint akaratuk fejlődését / önfegyelem, kitartás, feladattudat/. Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre, az őket körülvevő befogadó környezetre, az érzelmi alapigények biztosítására (biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet).

Fokozottan figyelünk az empátikus pedagógus és dajkai személyiségre, aki képes segíteni a gyermekek közti kapcsolatokban a pozitív érzelmi töltés erősítését. Elősegíti a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

Feladatunk az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek, képességek, attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat- és szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlesztése, és a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi rendszer kialakítása az értékrend megalapozása érdekében.

Kellemes, oldott légkör megteremtése, amelyben a gyermek beszédkedvét, kérdezési vágyát fokozza, ösztönzi érzelmei, gondolatai kulturált elmondására, mások véleményének meghallgatására, fejleszti a különböző kommunikációs helyzetekben az alkalmazkodási készségeket, képességeket.

A hazafias érzelmeket, a szülőföldre való kötődést az ünnepek alkalmain pozitív érzelmi légkör megteremtésével, a gyermekek életkorához igazított tartalommal formálja. Az esemény hangulatát növeli az alkalomhoz illő díszítés, öltözék, a felnőttek műsora.

Támogatjuk a nemek társadalmi egyenlőségére való nevelését.

Feladataink az integrált nevelési területen:

- Feladatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének elősegítése az óvodai csoportokba.
- A halmozottan hátrányos gyermekek szocializációjának segítése/ a különbözőség elfogadása/.
- A sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek beóvodáztatásának segítése.
- A speciális, gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki és nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, gyermekkel, óvodapedagógussal együttműködve.
- Bizalmon, kölcsönös tiszteleten alapuló kapcsolat kialakítása a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel, hogy biztosítható legyen az együttnevelés.

- Az óvodapedagógus és a nevelést segítő munkatárs mintát nyújt a csoport számára a segítségnyújtásban, különbözőségek elfogadásában, empátiában

3.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:

Az **anyanyelvi nevelés** valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Célunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés **a kommunikáció, mint kulcskompetencia differenciált fejlesztése**, a nevelő tevékenység egészében.

- Modell értékű, kulturált beszédpélda alkalmazásával a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a beszélő környezet biztosításával.
 - Kompenzáljuk a nyelvi hátrányokat, a szociokulturális háttér ismeretében. Nyelvi játékokat szervezünk, a tudatos fejlesztés céljából. A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése a folyamatos, összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítás. Szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
 - Figyelembe vesszük, hogy a **beszédfejlesztés legfőbb színtere a szabad játék**, ahol a gyermekek különböző élethelyzetekben kerülnek kapcsolatba egymással, ahol szabadon mondhatják el érzéseiket, gondolataikat
- **Az értelmi fejlesztés területén feladatunk**
A kompetencia alapú neveléssel összhangban párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezése, melyek során a sokoldalú érzékeltetéssel, a gyermek érzékszerveinek bevonásával bővíti ismereteit, az összefüggéseket felfedeztet, rendszerezi, fejleszti a gyermeki gondolkodás képességeit (logikai képességek, emlékezet, fantázia, figyelem stb.).

A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyek során eljuttathatjuk őket egyéni képességeik, készségeik legoptimálisabb határához.

- Fejlesztésük színtere elsősorban a játék legyen, amelyben a gyermek érezze jól magát, és az ismereteket szinte észrevétlenül sajátíthassa el.
- Odafigyelünk, hogy gyermekeink gondolataikat, érzéseiket szóval, mozgással, vizuális eszközökkel is merjék, tudják kifejezni.
- Biztosítjuk a kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során a tapasztalatszerzési lehetőségeket, ezáltal fejlesztjük az értelmi képességeket, segítjük a tanulási vágy kialakulását.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink szükségleteiknek megfelelően, saját ütemükben, önmagukhoz képest fejlődjenek. a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás feladatainak differenciált megvalósításával komplex személyiségfejlesztéssel.

3.2. Óvodánk speciális feladatai

3.2.1. Szlovák kétnyelvű nemzetiségi óvodai nevelés:

Célunk:

Szlovák nemzetiségi nevelést folytató Patvarci tagintézményünkben a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően biztosítjuk a nemzetiség kultúrájával, hagyományaival, valamint a nemzetiség nyelvével való ismerkedést.

Feladatunk:

Szlovák nyelvel való ismerkedés, beszédképesség megalapozása
Hagyományok, szokások ápolása
Kisebbségi identitás tudat alakítása
Nyelvi környezet biztosítása

Óvodapedagógus feladata:

Utánzáson alapuló rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek megteremtése a különböző tevékenységek során
A szlovák kultúrkincsből irodalmi, zenei, népi játékok tudatos válogatása.
A gyermek óvodába lépésétől megteremteni a kétnyelvű miliőt.
Gyermekeknek alkalmat teremteni arra, hogy mindkét nyelvet tudja használni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Az óvodai nevelés folyamataként alakuljon ki a gyermekekben a pozitív érzelmi viszony a szlovák nyelv iránt.

3.2.2. Cigány kisebbségi kulturális óvodai nevelés magyar nyelven:

Célunk az Ipolyszögi Tagóvodánkban az óvodáskorú gyermekeink egyéni sajátosságainak figyelembevételével a cigány kisebbség kultúrájának megismertetése, kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.

Feladatunk:

Ápolni és fejleszteni a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
Segíteni a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
Biztosítjuk az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekek esélyegyenlőségét.

Óvodapedagógus feladata:

Cigány kulturális értékekből mesék dalok, versek tudatos válogatása, közvetítése.
Lehetőséget teremt a szokások, hagyományok megismertetésére.
Szoros kapcsolatot tart a családi házzal, gyűjti és felhasználja a még megmaradt értékeket.

Fejlődés jellemzői óvodás kor végére:

Az óvodai nevelés folyamataként alakuljon ki a gyermekekben a pozitív érzelmi viszony a cigány kulturális hagyományok iránt.

3.2.3. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodában történő integrált nevelése

A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság szakvéleményének figyelembevételével fogadjuk az óvodai közösségbe integrálható alapító okiratunkban megfogalmazott, önellátásukban kis segítséget igénylő sajátos nevelési igényű gyermekeket. A többi gyermekkel együtt nevelve, nevelési módszereink differenciálásával, az adott sajátos igényhez igazítjuk. Szoros együttműködést alakítunk ki a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet folytató gyógypedagógussal:

- a diagnózis értelmezésében,
- a gyermek fejlesztésében alkalmazott sikeres eljárások figyelemmel kísérésében.
- az alkalmazható módszerek, módszerkombinációk kiválasztásában.
- egy-egy nevelési helyzet megoldásához alternatív javaslatokat kérünk.

Feladatunk:

Az óvodai nevelésük során a gyermek habitációjának, rehabilitációjának biztosítása. az SNI gyermek személyiségfejlődését segítjük az elfogadó környezet kialakításával, megfelelő szakember alkalmazásával.

Egyéni fejlesztési terv alapján személyre szabott fejlesztést biztosítunk a sajátos nevelési igény figyelembevételével,

Bővítjük óvodáink eszközellátottságát a szükséges speciális segédeszközökkel, felszereléssel.

Pozitív szociális szokások kialakítása, gyarapítása.

Óvodapedagógus feladata:

Olyan napirend szervezése, melyben a gyermek biztonságban, és jól érzi magát a magatartási szabályok átláthatók, kiszámíthatók és mindenkitől következetes betartást vár.

Az önállóságra, önkiszolgálásra, önálló tanulásra való ösztönzés, szoktatás

Folyamatos tájékoztatás a gyógypedagógus felé az óvodai tapasztalatainkról, elért eredményeinkről.

Szoros kapcsolattartás a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, ismereteink, tapasztalataink átadásával segítjük a szülőt a gyermek speciális nevelésében.

Elfogadás, empátia, hitelesség, az individuális módszerek ismerete, alkalmazása.

Tovább bővítse, erősítse a kapcsolatokat a szakmai és szakszolgálati intézményekkel.

A helyi nevelési programunkba megfogalmazott nevelési és fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló különbözőségek ellenére minden gyermekre érvényesek, a Sajátos Nevelési Igényű gyermekeknél nagyobb mértékű differenciálási lehetőséget alkalmazunk.

A gyermek egyéni fejlesztési dokumentuma:

- Egyéni fejlődési lap
- Egyéni fejlesztési terv

3.2.4. Gyógytestnevelés

Óvodáinkba járó gyermekek mozgásszervi elváltozásainak érdekében gyógytestnevelésben részesülnek azon gyermekeink, akiknél a házi orvos erre javaslatot tesz. A feladatot a Balassagyarmati Kistérségi Társulás szervezésével látjuk el.

Célja:

3-8 éves gyermekek személyiségének fejlődése testi deformitásának javítása, elváltozások megelőzése.

Feladata:

Testi képesség fejlesztése.

Erő, ügyesség, állóképesség, mozgáskészség fejlesztése.

Mozgásigény felkeltése, kielégítése.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Az óvoda személyi feltételei

A nevelőmunkánkban az óvodapedagógusok elfogadó, támogató, segítő attitűdjükkel mintát jelentenek a gyermek számára, akik a nevelés egész időtartamában irányítói az óvodai nevelésnek. Csoportonként két fő óvodapedagógus biztosított.

Az óvodai életünk eredményességéhez szükségesnek tartjuk az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő, a nem pedagógus alkalmazottak összehangolt egymást kiegészítő, támogató munkáját.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekeket is nevelő óvodában a dolgozók feladata, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés feladatait.

Óvodánkban összesen: 91 fő közalkalmazott dolgozik.

Az óvoda dolgozói	jelenleg	A program szerint szükséges módosítás
Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus	55 fő	
Szakvizsgázott óvodapedagógus	26 fő	
Szakvizsgázott fejlesztő óvodapedagógus	9 fő	
Óvónői munkakörben fejlesztő tevékenységet végző pedagógus	1 fő	
Pedagógiai munkát segítő gondozónő, szakképzett dajka	25 fő	
Szakképesítés nélküli dajka	0 fő	
Gazdaságvezető, adminisztrátor	2,75 fő	
Főállású logopédus-gyógypedagógus	0 fő	
Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállásúak (udvaros, konyhai kisegítő...)	8,25 fő	

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült pedagógusokból áll, innovációra nyitottak kreatív, ötletgazdagok óvónőink.

Folyamatos továbbképzésekkel frissítjük szakmai tapasztalatunkat.

A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért.

Szakmai munkánkban szükség van a jó hangulatú munkatársi kapcsolatokra, döntéshozatalok előtt szükséges, hogy őszinte, nyílt véleménnyel segítsük a gyermekek érdekét leginkább szolgáló megoldások kialakítását. Nevelőtestületünkben lehetőséget biztosítunk az önállóságra, kezdeményezésre, a jó javaslatok elfogadására nyitottak vagyunk, képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére.

Minden tagóvoda a helyi sajátosságaihoz alkalmazkodva igyekszik színesebbé, vonzóbbá tenni óvodája profilját.

Óvodánkban több szakmai munkaközösségeket hoztunk létre, melyek tartalmi munkáját a nevelőtestület többsége által megfogalmazott témakörök, kijelölt feladatok határozzák meg.

A munkaközösségek módszertani ajánlásokat adnak a nevelőtestületnek, pedagógiai megfigyeléseket, feltáró elemző munkát végeznek, bemutatókat tartanak, kitekintési lehetőséget biztosítanak. A továbbképzések segítik Nevelési Programunk célkitűzéseinek megvalósulását, összhangban az éves munkaterv kiemelt feladataival.

4.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Minden óvodában biztosítottak a program megvalósításához szükséges alapvető feltételek, melyeket a mindenkori eszköznormának megfelelően igyekszünk pótolni, biztosítani. Részletesen a melléklet tartalmazza az óvodánkénti eszközök szükségletét.

- Az eszköznorma által megfogalmazott helyiségek kialakításában az intézmények adottságai miatt nem mindenhol tudunk előrelépni.
- Egyéni fejlesztést biztosító eszközök minden óvodában adottak fejlesztői és logopédiai területen egyaránt
- Az óvodák épületét, udvarát berendezését oly módon alakítottuk és alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, és megfeleljen a gyermekek testméreteinek, biztosítsa egészségük védelmét, és elősegítse a gyermekek fejlődését.
- A tárgyi felszereléseket, berendezéseket minden esetben biztonságosan elérhető helyen helyezzük el.
- Feladatunk a megfelelő munkakörnyezet biztosítása az óvodai munkatársak részére és a szülők fogadására.
- Gyermekünk számára biztosítjuk a sarkok kuckók kialakíthatóságát, mobilizálható eszközeink folyamatos beszerzésével, kompetenciák fejlődését minél inkább elősegítse.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekcsoportok szervezése óvodáinkban eltérő módon történik, a szükségszerűség és az intézmények nevelési gyakorlata is befolyásolja. A szülői igények figyelemmel kísérése mellett a csoport létszámok függvényében biztosítjuk a választási lehetőséget.

A gyermekcsoportok szervezésénél különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos gyermekek elosztására, az integrációt elősegítő csoportalakításra.

A napirendet és heti rendet óvodáinkban a helyi sajátosságoknak és lehetőségeknek megfelelően a csoportok pedagógusai alakítják ki, figyelemmel a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére és szervezésére.

A napirend folyamatos, minden esetben a gyermek egyéni szükségleteihez a helyi szokásokhoz, szülői igényekhez igazodik. A tevékenységek közötti harmonikus arányok betartásával alakítjuk, mindenkor szem előtt tartva a **szabad játék kiemelt szerepét**.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozási feladatok ellátása közben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, és segíti önállóságának fejlődését, együttműködve a többi alkalmazottal.

Óvodáinkban az óvónők nevelőmunkájukat a nevelési programunk és a függelékbe helyezett programot kiegészítő, tagóvodánként kidolgozott tevékenységi formák, és az ehhez kapcsolódó óvodapedagógusi feladatok szerint végzik.

- Az óvodák nevelési gyakorlata részletesen tartalmazza a nevelés kereteit, ezen belül azokat a nevelési feladatokat, amelyek biztosítják a gyermekek személyiségének fejlődését a közösségi életre való felkészítésük feladatrendszerét. Tartalmazza törvényben meghatározott feladatként a halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek egyéni fejlesztését biztosító fejlesztő tevékenységeket és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők differenciált fejlesztésének lehetőségeit.
- Az egyéni fejlesztések méréseken alapulnak, melyeket napi munkára lebontva alkalmazunk.
- Napirendjeink úgy kerülnek kialakításra, hogy a halmozottan hátrányos gyermekek tekintetében fokozott figyelemmel kísérjük a szülők munkába állását segítő nyitva tartás biztosítását.

Napirendünkkel erősítjük a halmozottan hátrányos gyermekeink biztonságérzetét, és az odafigyelés fokozza önbizalmukat. A velük kapcsolatos egyéni fejlesztést elősegítő tevékenységeinket tervszerűen végezzük, figyelembe véve a gyermek emberi méltóságát és jogait.

4.3.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A gyermekvédelem a nevelőmunkánk szerves része. Óvó, védő, szociális és nevelő személyiségfejlesztő funkció minden óvodába beírt gyermekre vonatkozik.

Az óvodában dolgozó minden pedagógus kötelessége, hogy részt vegyen a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában. A gyermekvédelem a napi nevelőmunkában, a gyermekek jogainak mindenkori biztosításában, szükségleteik kielégítésében jelentkezik.

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek hozzánk. A gyermekvédelem szerves részét képezi az óvodai integrációs fejlesztő program bevezetése. A fejlesztés tervszerű, célzott munkát igényel.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követésében az alábbi kiemelt feladataink vannak:

- A halmozottan hátrányos gyermek óvodai beíratásának támogatása 2,5-3 éves korban.
Ennek érdekében kapcsolatfelvétel a szülői házzal, részletes anamnézis készítése.
- Beszoktatási terv készítése, mely segíti a gyermek és a szülő közösséghez, a közösség szabályaihoz, szokásrendszeréhez való szoktatását.
- Bemeneti mérés készítése, és az ehhez igazodó egyéni fejlesztési terv elkészítése.
- 3 havonta fejlődést értékelő megbeszélés a szülővel a fejlesztési terv alapján.
A szülő aláírásával igazolja, hogy megismerte a gyermekéről szóló tájékoztatást

A gyermekvédelemi munkánk alapelvei

- Az óvodában a gyermek a legfőbb érték. Minden pedagógus, és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a reábizott gyermekek védelme, segítése pedagógiai eszközökkel az óvodába lépés pillanatától a hazamenetelig.
- Szaktudásunkkal hozzájárulunk a családok nevelőfunkciójának segítéséhez, megerősítéséhez.
- Jelzőrendszer tagjaként kapcsolatot tartunk a gyermekek érdekét védő társintézményekkel.

Gyermekvédelmi munkánk célja

- Pedagógiai munkánkat úgy végezzük, hogy a gyermek és a szülő jogai érvényesülhessenek az intézmény belső jogi szabályozásának megfelelően.
- Évenként feltárjuk a gyermekek azon körülményeit, amelyek a gyermek fejlődését hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- Együttműködés a családdal, ezzel elősegítjük a gyermek családban történő nevelését, a veszélyeztetettségének megelőzését.
- A már kiépített jelzőrendszer továbbra is jó színvonalon való működtetése, a társintézményekkel a folyamatos kapcsolattartás.

Feladataink

- A hatályos törvények értelmében rögzítjük a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség fogalmát.
- Segítségnyújtás és a hátrányok enyhítése óvodai keretek között.
- Differenciált, személyes bánásmód és képességfejlesztés
 - az egyéni bánásmód, a tapintatos, egyéni, személyes kapcsolattartás,
 - a családok gyermekek iránti felelősségének erősítése,
 - a gyermekek megismerése, fejlettségi szintjének megállapítása,
 - A halmozottan hátrányos gyermekek esetében fontos:
 - az óvodai beíratás- és a hiányzás minimalizálását elősegítő tevékenység
 - az óvoda-iskola átmenet támogatása
 - a szociális háttérből eredő hátrányok enyhítése. A segítségnyújtás megoldásait a családi háttér megismerése során szerzett tapasztalatokhoz illesztjük, intervenciók gyakorlatot érvényesítjük
- Az inkluzív óvodai gyakorlatban a családdal szorosan együttműködésben lehetőség biztosítása a szülők beilleszkedésre, melynek során a gyermek kapcsolatainak, a családban elfoglalt szerepének megismerése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel - figyelemfelhívással, példamutatással erősítjük a felelősségüket a gyermekük otthoni gondozása, nevelése iránt.
- Figyelemmel kísérjük a gyermek rendszeres óvodába járását, szükség esetén a szülőt felkeressük, a hiányzás okát felderítjük.

Kapcsolattartásaink

Cél a kölcsönös, partneri viszony ápolása a társintézményekkel:

- Önkormányzat szociálpolitikai csoportja
- Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

4.3.2. *Intézményünk kapcsolatrendszere*

Az óvoda és a család

Az óvodák a családdal együtt, azt kiegészítve segítsék a gyermekek fejlődését. A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak. A szülő ismeri leginkább a gyermekét, gyermekének szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szakmai felkészültsége, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a családnak a gyermek neveléséhez. **Ezért a szülőkkel való korrekt, kölcsönös bizalmon alapuló, partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében. Együttműködésünk során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.**

Az együttműködés elvei

Fontos, hogy a szülők érezzék, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, és őszintén szeretjük, elfogadjuk gyermeküket. Fontosnak tartjuk, hogy tájékoztatásuk hiteles, őszinte, tapintatos legyen, és előremutató segítséget nyújtson a gyermekek neveléséhez.

- Az óvodák úgy szervezzék meg a szülőkkel való együttműködést, hogy az biztosítsa a folyamatos információáramlást, a szemléletformálást, az óvoda szakmai munkájának megismertetését, valamint a gyermekek egyéni fejlődésének eredményeiről való tájékoztatást.
- Az óvoda házirendje részletesen tartalmazza a gyermeki és szülői jogokat, köteleességeket ill. az ezzel kapcsolatos törvényi feladatokat.
- Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban és szakmai felkészültségben példamutatóak legyünk.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

- **Ismerkedés** az óvodával (pl.: Baba-mama klub, nyílt nap, stb.)
- **beíratás** (az első személyes kapcsolat felvétele)
- **családlátogatás** (melyet még a beszoktatás előtt szükséges elvégezni)
- **Az anyás beszoktatás** (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvoda életét, a szokásokat, és mintát kapjon gyermeke neveléséhez)
- **A napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetések** (elengedhetetlenül fontos, hogy a szülő tájékoztatást kapjon a gyermekével történt aznapi lényeges eseményekről- esetmegbeszélések, nevelési tanácsok) A szülőkkel való együttműködést- az otthon és az óvoda világának találkozásával- a szülők és a nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítjuk meg, melyben a pedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.
- **Szülői értekezletek** (a nevelési programmal kapcsolatos folyamatos felvilágosítások, házirend megismertetése, egészségügyi, pszichológiai stb. tárgyú előadások szervezése a szülők érdeklődése alapján pl. beszoktatás, dackorszak, iskolaérettség témakörökben)
- **Nyílt napok** szervezése (az érdeklődő szülők közvetlenül megismerhetik az óvodában folyó munkát)
- **Szülőkkel együtt szervezett kulturális rendezvények, ünnepek, kirándulások** (mind azt szolgálják, hogy a közös nevelési eredményeket, az otthoni hiányosságokat érzékeltetni lehessen) Nagy odafigyeléssel fordulunk a halmozottan hátrányos gyermekek ünnepeken való részvételére, és szüleik bevonására az óvoda ünnepeibe.
- sportvetélkedők, ügyességi versenyjátékok, városi-falusi sportnapok "Mozdulj Gyarmat!" stb.

- **Az igény elégedettség és elégedetlenségi vizsgálatok** (az óvodák évente felméri a szülők igényeit, elégedettségét, az eredményeket szülői értekezleten megbeszéljük, és a jogos észrevételeket orvosolni próbáljuk)
- **A szülői panaszok kezelésének rendszerét az óvoda Szervezeti Működési szabályzata és Minőségirányítási programja tartalmazza.**
- **Az óvodák megszervezik a szülői szervezetek,** közösségek képviselőinek megválasztását, véleményüket a törvényben meghatározottak szerint minden esetben kikérjük.

Feladatunk

- A családok védelme
- A pedagógus-, gyermek-, és a szülők közti őszinte, folyamatos kapcsolattartás.
- A családi nevelés problémáinak megoldásához adható megoldást közvetítő segítségnyújtás, ösztönző befolyásolás.
- A gyermeki szükségletek, szokások megismerése a szülők segítségével.
- A családi nevelésre, annak továbbfejlesztésére, eredményeire épülő nevelőmunka.
- A halmozottan hátrányos gyermekeknél az igény szerinti családlátogatás.

Óvoda és a bölcsőde

Az óvoda-bölcsőde kapcsolatában arra törekszünk, hogy a bölcsőde megérezze azt a szándékunkat, hogy elismerjük, értékeljük munkájukat.

Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődéből az óvodába való átmenet minél zökkenő mentesebb legyen. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Kapcsolattartás formái: A bölcsődei dolgozókkal emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt. Látogatás, tapasztalatgyűjtés a várható gyermekekről. A bölcsődések és gondozónők meglátogathatják az óvodát. Közös szülői értekezlet az óvodába készülő gyermekek szüleivel.

Óvoda és az iskolák kapcsolata

A város iskoláival folyamatos, hagyományteremtő, kapcsolatot ápolunk. Fontosnak tartjuk, hogy a két intézmény közti átmenet zökkenőmentes legyen. Érdeklődünk egymás munkája, eredményei, problémái, gondjai iránt az emberi és szakmai kapcsolatok ápolásával.

A gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázással lehetőség nyílik az életkor figyelembevételével mellett a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A kapcsolattartás formái: közös látogatások, tapasztalatcserék, részvétel az iskolai szülői értekezleten, meglátogatjuk az iskolába bekerült gyermekeket, szakmai munkaközösségek bemutatóin való kölcsönös részvétel.

Lehetőségeinkhez képest mindent megteszünk, hogy a halmozottan hátrányos gyermekek egyéni fejlődésük legoptimálisabb időszakában elkezdhessék iskolai tanulmányaikat.

Figyelemmel kísérjük az iskolába bekerült halmozottan hátrányos gyermekek beilleszkedését, fejlődését.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Folyamatos kapcsolatot tartunk a városi **Művelődési Központtal és Könyvtárral.** A színház, mozi, múzeum kínálatát folyamatosan figyelemmel kísérjük, rendezvényeiken lehetőségeinkhez mérten részt veszünk. Kínálatukból úgy válogatunk, hogy elősegítsük a nevelési feladataink sokoldalú színes megoldását. Figyelemmel kísérjük a gyermekeknek való kiállításokat, a játszóház tevékenységeit.

A kapcsolattartás formái: rendezvényeken való részvétel, tájékozódás, megbeszélések, látogatások, szakmai napok közös szervezése.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A fenntartóval

Kapcsolattartásunk egyrészt hivatalos, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés, tapasztalatcsere, probléma megbeszélés jellemzi.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös tájékoztatás,
- munkamegbeszélések,
- az óvodavezető beszámolója
- tájékoztatás, kapcsolattartás a képviselőtestület tagjaival

Egészségügyi szakszolgálattal:

Kapcsolatban állunk a védőnővel, gyermekorvossal, fogorvossal.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések,
- tájékoztató előadások szervezése szülők részére,
- évente fogorvosi vizsgálat szervezése
- tanköteles korúak részére iskola alkalmassági vizsgálat
- hallás- és látásvizsgálat évente

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal, gyermekotthonokkal:

Kapcsolattartásunk folyamatos, rendszeres, gyermekvédelmi felelőseink informálják az intézményt a veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos eseményekről, fejleményekről, kezelendő problémákról, így segítve egymás munkáját.

A kapcsolattartás formái: tájékoztatás, esetmegbeszélés, közös problémamegoldás, intézkedés iránti kérelem.

Szakmai szervezetekkel:

Együttműködünk a Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézettel, a Nevelési Tanácsadóval, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.

A kapcsolattartás formái:

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai továbbképzéseket, értekezleteket, programokat, részt veszünk a szakmailag fontosnak tartott előadásokon.

Szükség szerint igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait, logopédiai fejlesztések, fejlesztőpedagógiai foglalkozások, gyógypedagógusi fejlesztések és az iskolaérettségi vizsgálatok területén. Támaszkodunk az ott dolgozó szakemberek segítségére.

Az együttműködés formái: Tájékoztató előadások, amelyet a Nevelési Tanácsadó szakemberei tartanak a szülőknek, alkalmanként esetmegbeszélések. Év eleji szűrő vizsgálatok. Egyes részfunkciós zavarokkal (beszéd, magatartás, értelmi) küzdő gyermekekkel külön foglalkoznak az intézet szakemberei.

- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodák kapcsolatot tartanak az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodai életünk tevékenységformái, melyek óvodánként magukba foglalják a : játék, a vers, a mese, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, munkajellegű tevékenységeket és a tanulás területeit.

Tevékenységformáink az alábbi nevelési célokat foglalják magukba:

5.1. A gyermeki játék elsődlegességét óvodáink tiszteletben tartják, a gyermekek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatására törekszünk.

- Célunk: Sokféle tapasztalat, élmény és játéklehetőség biztosításával, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosítása mellett.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata:

- a szabad játékot segítő nyugodt légkör biztosítása,
- elegendő idő és megfelelő játszóhelyek biztosítása.
- a játékeszközök biztonságos, ugyanakkor a gyermek számára hozzáférhető módon való tárolása
- az eszközhasználat szokásainak kialakítása. Közös tapasztalatszerzések biztosítása a megismerő tevékenységekhez
- a gyermek életkorának, fejlettségének megfelelő játéktevékenység elősegítése, melyben megjelenhet a gyakorló-, konstruáló-, dráma-, szerep- és szabályjáték is.

5.2. Vers-mese tevékenységeknél

- Célunk a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállításával a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítését, valamint a pozitív személyiségjegyek megalapozását tűztük ki célul. A gyermek szemléletmódjának, világképének, belső képalkotásának formálása, a népköltészet iránti fogékonyságának elősegítése, elmélyítése, a népi, klasszikus, kortárs irodalmi műveknek egyaránt teret engedünk.

Óvodapedagógusi feladatok

Megfelelő arányú válogatás a hazai és a világirodalom klasszikus és kortárs műveiből, valamint a palóc népmesék tárházából.

5.3. Ének-zene, énekes játék

- Célunk: megéreztetni a gyermekekkel a közös éneklés, dalos játék örömeit-, a népdalkincsünk szépségét, gazdagságát, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, mozgásos kultúráját. a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése. A gyermek érzelmi, zenei kreativitásának alakítása, fejlesztése. Közös zenei tevékenységek kapcsán felfedeztetjük a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét. A zenehallgatási anyagok megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiség, etnikai kisebbség kultúrájának fejlesztési lehetőségeit is.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Beszéd és zenehallás, mozgás fejlesztése
- Hagyományápolás, népdal kincsünk megismertetése
- Palóc népdalokkal való ismerkedés biztosítása.

5.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységeink

- Célunk a gyermekek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagítása, népi mesterségekkel való ismerkedés, az esztétikai igényesség alakítása, gyermeki önmegvalósítás elősegítése, sikerélményhez való juttatás. Mindezt változatos technikák biztosításával és az eszközök állandó, elérhető helyen való tárolásával igyekszünk biztosítani.

Óvodapedagógus feladata:

- Megismertetni a gyermekekkel az eszközöket, azok használatát
- Anyagok megismertetése, használata
- különböző technikai alkalmazások megismertetése
- Palóc népi motívumok felfedeztetése.

5.5. Mozgás, mozgásos játék:

- Célunk a természetes mozgáskedv fenntartása, a gyermeki mozgásigény sokoldalú kielégítése, a tájékozódó- alkalmazkodó és az akarati képességek, fejlesztése- sokféle eszköz biztosításával. A mozgásos életmód megszerettetése, a szervezet ellenálló képességének növelése, az összerendezett mozgás kialakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- Mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése
- A mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése
- Ösztönzés a mozgásra
- Változatosan, differenciáltan, párhuzamosan végezhető tevékenységek biztosítása a mindennapos mozgásban (mindennapos testnevelés)

5.6. Külső világ tevékeny megismerésének

- Célja, hogy szeressék és védjék a gyermekeink a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, legyenek fogékonyak a természet szépsége iránt és tegyenek is érte. A megismerést lehetőség szerint a természeti, társadalmi környezetben biztosítjuk gyermekeink számára. Hagyományaink ápolásával lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerjék szülőföldünk hagyományát, szokásait, értékeit. Ezek szeretetére és védelmére neveljük őket.

5.6.1. Mennyiségi- és formai összefüggései- játékos matematikai tevékenységek:

- Célunk a környező világ mennyiségi-, formai- és kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek ötleteihez, igényeihez igazodva játékosan, változatos eszközök biztosításával.

Óvodapedagógus feladata:

- tegye a gyermek számára lehetővé a környezet tevékeny megismerését
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, eszközöket és helyet a spontán szervezett tapasztalatszerzésre
- segítse elő az önálló véleményalkotást, és a döntési képesség fejlődését, ok-okozati összefüggések felismertetését

5.7. A tevékenységekben megvalósuló tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, értelmezésünk szerint: a gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomásaik, tapasztalataik, élményeik alapján tanulnak, fejlődnek. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított formában tanuljon a gyermek.

- A **tanulás elsődleges célja** a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, a képességek fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.

Óvodapedagógus feladata:

- a támogató környezet megteremtése
- a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira, épít
- biztosítja a felfedezés lehetőségét és a kreativitás erősítését
- sokszínű, változatos, cselekedtető elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítséget biztosít, személyre szabott pozitív értékelés biztosításával

Óvodában lehetséges tanulási formák:

- az utánzásos minta és a modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati problémamegoldás

5.8 Munka jellegű tevékenységek

- Célunk: A gyermeki munka megszerettetésével olyan tulajdonságokat alakítsunk ki a gyermekekben, amelyek fejlesztik személyiségüket, közösségi kapcsolataikat. Az elemi szintű szociális – és életviteli kompetenciák megalapozása, fejlesztése. A munka a gyermek önként és örömmel végzett tevékenysége legyen.

Óvodapedagógus feladata:

- Munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása
- Az önkiszolgálás és a munkajellegű tevékenységek eredményei tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- A gyermek saját magához mért fejlesztő értékelése

Minden tevékenységünket áthatja az anyanyelvi nevelés, a spontán és irányított beszélgetések.

Óvodai életünk tevékenységformái, részletesen kidolgozva- nevelési programunk szerves részeként, a függelékben kerültek beillesztésre.

5.9. Hagyományápolás

A szokásaink többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a munkákhoz, egyházi ünnepekhez kapcsolódnak.

- Célunk: Ünnepekhez kapcsolódó komplex lehetőségek kihasználása: Élmény, ismeretszerzés, ízlésfejlesztés, közösségépítés, hazaszeretetre nevelés, viselkedési minta közvetítés, szórakozást nyújtás.

Óvodapedagógus feladata:

Az ünnepnapok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból külsőségek és tartalmi tekintetében is. Hagyományaink, múltunk megismertetése a gyermekeinkkel, élményeken, cselekedtetésen keresztül. Az ünnepek, rendezvények előkészületeibe a szülőket bevonva, lehetővé tesszük azokon való részvételüket.

Óvodai ünnepeink:

- Anyák-napi köszöntés
- Évzáró-ballagás
- Gyermeknap rendezvények

Népszokásokhoz kapcsolódó ünnepek

- Szüreti hagyományok
- Adventi időszak
- Mikulás várás
- Karácsony
- Ovi farsang
- Húsvét
- Pünkösd

Zöld jeles napok:

- Állatok világnapja/okt.4
- Víz világ napja/ márc.22.
- Madarak Fák napja /május 10
- Föld napja / ápr.22
- Cigányság világ napja / márc

Nemzeti és Városi ünnepeink:

- Október 23
- Március 15
- Január 29 Civitas Fortissima

Kompetencia alapú neveléshez kapcsolódó rendezvények, programok, melyek az intézményi innovációkhoz kapcsolódnak.

6. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Az iskolai élet megkezdésére alkalmas gyermeknek az alábbi feltételekkel szükséges rendelkeznie:

Testi-, lelki- és szociális érettség, mely szükséges a sikeres iskolai munkához:

a./ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b./ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei, készségei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának)

c./Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak az iskolára.

A szociálisan egészséges gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival, amennyiben ezt az iskolai légkör lehetővé teszi.

d./ Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A testileg, lelkileg, szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés és a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, és környezetéről, tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, és a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. A kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja

A TÁMOP 3.1.4-08/2/2009-0109 számú pályázat kapcsán a Központi Óvoda mellett a Nyitnikék, Cseperedő, Játékvár Tagóvodáinkban történt meg a 2009/2010 nevelési évben a kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetése öt csoportban. Vállaltuk, hogy ezekben az óvodákban a következő öt évben minden csoporttal bekapcsolódunk a kompetencianevelésbe. A többi Tagintézményünk is választhatja ezt a lehetőséget.

Nevelési programunk az élethosszig tartó tanulás megalapozásának kulcskompetenciáit a nevelőmunka középpontjába helyezi. Ennek a célnak a teljesülése akkor várható, ha minél korábban elkezdjük a kompetenciák megalapozását, fejlesztését.

A kompetencia alapú óvodai programcsomagot a nevelési programunkhoz, a meglévő pedagógiai gyakorlatunkhoz, az alkalmazott nevelési eljárásainkhoz illesztjük.

- Az őselemek jelképrendszerén keresztül a tématerv ajánlásai mellett az intézmények saját projektjei, témahetei biztosítják az **újszerű módszertani elemekkel megvalósítandó változatos, előzetes egyéni ismeretekre építő, cselekvéses tapasztalatszerzésen alapuló ismeretszerzést.**
- A játék, érzelem erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítésére törekszünk.
- Inkluzív pedagógiát alkalmazunk.
- Támogatjuk az óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdést.

A pedagógiai fejlesztés során a kisgyermekkor életkori sajátosságait tartjuk szem előtt, teret engedve az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozott érvényesítésének.

Fontosnak tartjuk, hogy a komplex kompetencia alapú óvodai programcsomag adaptációja mind a befogadó, mind a befogadott hátrányos helyzetű és SNI kisgyermeket egyaránt érintse. A kompetencia alapú programcsomag bevezetése öt éves folyamatot igényel, a csoportok bekapcsolódási terve az éves munkatervben kerül meghatározásra.

8. Az óvodánk írásos dokumentumai:

- Központi Óvoda Helyi Nevelési Programja, benne függelékként a Nyitnikék, Meseerdő- Ipolyszög, Központi székhelyintézmény, Cseperedő, Játékvár, Patvarc Tagóvodák nevelési sajátosságai.
- Központi Óvoda Minőségirányítási Programja
- Éves Munkaterv
- Csoportnaplók
- Személyiség lap

9. A gyermek fejlődésének nyomon követése:

Célja: minél több ismeretet kapjunk a gyermekről, minél több természetes helyzetből merítve.
A folyamatos megismerés, a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját.

A megfigyelés, mérés területei:

- Szociális képességek
- Értelmi képességek
- Verbális Képességek
- Testi Képességek
- Érzelmi,akaratí fejlettség

A gyermek fejlődésének nyomon követésére használt dokumentumok

- **Minőségi mutató a gyermekek fejlődéséről**

Megfigyelési mérföldkövek:

Bemenet: kitöltendő a bekerülés után két hónapra.

Kimenet: iskolába menetel előtt

- **Személyiség lap:** folyamatosan figyelemmel kísérjük a fejlődést, félévente írásos értékelést készítünk a törvényi előírásoknak megfelelően.

A szülőkkel tartott folyamatos kapcsolat során tájékoztatást adunk a fejlődési ütemről, a megelőzés és a korrekció érdekében javaslatot teszünk a fejlesztés lehetőségeire, és segítő szakemberrel való együttműködést megszervezzük. A gyermek fejlődéséről vezetett dokumentációba a szülők számára a betekinthezőséget biztosítjuk.

10. Záró rendelkezések

A program gondozása

A program sikeres felhasználása érdekében fontos rendelkezni a folyamatos gondozásáról, időnkénti beválás vizsgálatáról, ennek érdekében:

- a minőségirányítási programban minden óvodára elkészítettük a nevelési program felülvizsgálatának és módosításának eljárásrendjét
- folyamatosan követjük a partnerek igényeit,
- Ügyelünk arra, hogy a nevelési program az alapító okirat változása esetén a feladattal összhangban álljon,
- 5 évenként vizsgáljuk a nevelési folyamat eredményeit, célja a hatékonyság, minőség javítása, önképzés és továbbképzés tudatos tervezése.
- A program célját és megvalósulás szintjét összevetve elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat. A program megvalósulását véleményezik a szülők, ellenőrzi, értékeli az óvoda vezetője ill. a fenntartó által felkért szakértő. Elemzést végezhet a szaktanácsadó.
- Ha szükséges a program bizonyos részeit módosítjuk, aktualizálását elvégezzük.
- Vizsgálni, elemezni, értékelni szükséges:
 - az évente kimenő gyermekek szüleinek visszajelzéseit, javaslatait,
 - 5 évente a külső partneri kör véleményét, a program gazdaságosságát, a nevelőtestület pedagógiai kultúráját

A nevelési program nyilvánossága:

E program 1- 1 példányát a tagóvodák nevelői irodájában helyezzük el.

A szülők, érdeklődők elérhetik honlapunkon, intézményeinkben elkérhetik, tájékoztatást kérhetnek - előzetes időpont egyeztetés után - az óvoda vezetőjétől ill. a helyettesétől, a tagóvoda-vezetőktől.

Tájékoztatást adunk a program tartalmi részéről az év eleji szülői értekezleteken.

Az óvodai beiratkozás előtt, a szülők tájékoztatására az óvodavezető intézkedése szerint szervezett formában is sor kerülhet a program ismertetésére.

A hirdetőtáblákon közöljük a nevelési program elhelyezésének, és a tájékoztatás kérésének rendjét.

Érvényességi nyilatkozat

A Nevelési Program érvényességi ideje:

2010 szeptember 1-től 2017. 08. 31-ig

A Nevelési Program módosításának indokai lehetnek:

- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület a program módosításáról dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol
- ha a törvény módosításról rendelkezik

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- szóbeli előterjesztés a munkatársi értekezleten
- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjéhez

Legitimációs záradék

Véleményezte:

Dátum:.....

Egyetértését kinyilvánította:

A Központi Óvoda Szülői Közössége

Dátum:.....

Egyetértését kinyilvánította a

Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselője:

Dátum:2010.06.04. .

Pintér Attila
(Nyilatkozat csatolva)

Egyetértését kinyilvánította az

Országos Szlovák Önkormányzat képviselője:

Dátum:.....

Elfogadta:

Központi Óvoda Nevelőtestülete

Dátum: 2010.06.04

Határozatok csatolva

Jóváhagyta:

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Oktatás, Ifjúsági, Sport és Művelődési Bizottsága

Dátum:.....

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

Közoktatási Szakértő

Központi Óvoda Nevelőtestület

Szülői Képviselő

MELLÉKLET

A nevelési program végrehajtásához szükséges a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Az óvodánknak a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

Célunk, hogy az eszközök az eszköznormának megfelelő minőségben, darabszámban álljanak a gyermekek rendelkezésére.

A felsorolt eszközök szolgálják az SNI gyermekek fejlesztését, valamint a szlovák nemzetiségi, és roma kisebbségi nevelésben résztvevőket is.

Az intézmények rendelkeznek a felsorolt eszközök 90%-val, egyéni, különleges igények nem jelennek meg.

Játék

A kreativitást segítő játékeszközök biztosítása:

Olyan eszközöket biztosítunk, melyek felkeltik érdeklődésüket, cselekvésre ösztönzik őket, kibontakoztatják és gazdagítják elképzeléseiket. Arra törekszünk, hogy környezetbarát anyagokból készüljenek, legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, praktikusak és sokféle játéktevékenységre ösztönözzenek.

A készen vásárolt játékok mellett helyet kapnak az általunk és a gyermekek által készített kiegészítő eszközök is.

A szerepjáték kialakulását elősegítjük kész és félkész eszközök biztosításával is.

Vers, mese, dramatikus játék

A célt segítő eszközök:

- filcből mese- és versillusztrációk
- sík-, ujj-, kesztyűbábok
- meséhez, vershez képek, leporellók
- mágnesképek
- diavetítő, diafilm, vetítívászon
- mesekönyvek
- szlovák nemzetiségi nevelést segítő mesekönyvek, verseskötetek
- roma kisebbségi nevelést segítő mesekönyvek, verseskötetek
- meseláda

Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A célt segítő eszközök:

- cintányérok
- dobok, ütők
- csörgők
- metallofon
- triangulum
- magnó, lemezjátszó, CD
- ritmushangszerek
- furulya
- köcsögduda
- doromb
- lopótök
- nádsíp
- fűzfasíp
- szlovák nemzetiségi nevelést segítő kazetták, cd-k, daloskönyvek
- roma kisebbségi nevelést segítő kazetták, cd-k, daloskönyvek

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A célt segítő eszközök:

- festékek
- filctollak
- zsírkréta
- színes ceruzák
- ragasztó
- rajzlapok
- krepp papír
- rajztáblák
- nyomdák
- Hébo /gyurma/
- rajzszen
- táblai kréta
- hegyező
- olló, tű, fonalak, cérnák, rafia, textilek, gyöngyök
- szövőkeret
- Brix kiöntő-építő
- agyag
- viasz
- különböző növények, termékek
- bőrök, nemez
- színes kartonok, tafet papírok

Mozgás, mozgásos játék

A célt segítő eszközök:

- karikák
- különböző méretű labdák
- babzsákok
- számolyok
- NDK tornaszer
- szőnyegek
- szekrény
- szalagok, kendők, botok
- BODY-ROLL
- bordásfal
- kosárlabda állvány
- medicin labdák
- ugrókötél
- Vesco eszközök
- biciklik
- mászókáák
- nagy álló tükör
- Mozgás kotta (Játékvár tagóvodában)

A külső világ tevékeny megismerése

A célt segítő eszközök:

- képek /család, állatok, testrészek, növények, közlekedés, zöldségek, évszakok, gyümölcsök /
- öltöztető babák
- munkalapok
- kártyák / rovarok, vadállatok, sport, munka, közlekedés /
- vetítő és diaképek
- video, videokazetták
- könyvek, újságok (növényekről, állatokról, természeti jelenségekről, stb), enciklopédiák,
- TV
- fényképezőgép
- nagyító
- távcső

Környezet mennyiségi és formai összefüggései

A célt segítő eszközök:

- mérleg
- vonatok, házak /szemléltető eszközök /
- színesrudak, hasábok, kockák, házak, mackók, kacsák, halak
- MINIMATT, vagy hasonló célt szolgáló készlet
- számolópálcikák
- korongok, dobókockák
- Ezt rakd ki!
- terület - hosszúságméréshez eszközök
- dominók
- tálcák, tükör
- mágnestáblák, mágnes
- utak, vázák
- munkalapok, síkmértani formák
- keskeny-széles képkirakó
- labdák, szalagok, logikai készlet
- fejlesztő játékok

Munkajellegű tevékenységek

A célt segítő eszközök:

- Napos kötények
- gyermekeknek való söprű, lapát, vödör, kapa, gereblye, kosár, locsolókanna, hólapát
- madáretető

Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

A célt segítő eszközök:

- képes fóliák
- nagy évszagos képek
- mágneses képek
- mesekönyvek
- magnó, mikrofon

Nevelő munkát segítő szakkönyvek, folyóiratok tevékenységenként.

Függelék

- 1. Nyitnikék tagóvoda sajátos arculata**
- 2. Meseerdő és Ipolyszögi tagóvodák sajátos arculata**
- 3. Központi Óvoda székhelyintézményének sajátos arculata**
- 4. Cseperedő tagóvoda sajátos arculata**
- 5. Játékvár tagóvoda sajátos arculata**
- 6. Patvarci tagóvoda sajátos arculata**